

สภาพและปัญหาการจัดการ เรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

นางนุศรา ใจริคาสะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-582-006-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018697
1471000016

STATE AND PROBLEMS OF SOCIAL STUDIES INSTRUCTION AT
THE SECONDARY EDUCATION LEVEL OF TEACHERS IN THE
GENERAL EDUCATION ECCLESIASTICAL SCHOOLS

Mrs. Nusara Orikasa

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Secondary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-582-006-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา
ของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

โดย

นางนุศรา โอริคาละ

ภาควิชา

มัธยมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

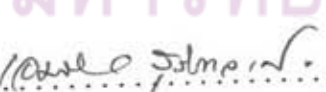

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ก้องแก้ว เจริญอักษร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา อุทัยรัตน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอมจิ๊นทร์ สุวีระภรณ์)

ศูนย์วิทยุวิทยุ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

นุศรา โอริกาสะ : สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (STATE AND PROBLEMS OF SOCIAL
STUDIES INSTRUCTION AT THE SECONDARY EDUCATION LEVEL OF TEACHERS IN
THE GENERAL EDUCATION ECCLESIASTICAL SCHOOLS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.พิบูลศรี
วาสนสมสิทธิ์, ๒๕๒๖ หน้า ISBN 974-582-006-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในด้านการใช้หลักสูตร วิธีสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือครูสังคมศึกษาที่สอนอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจำนวน 214 คน สำหรับตอบแบบสอบถาม และผู้วิจัยเลือกสัมภาษณ์ครูสังคมศึกษาจำนวน 20 คน จากประชากรทั้งหมด วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา พบว่า ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีการปฏิบัติมากทุกด้านดังนี้คือ ด้านการใช้หลักสูตร วิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียน
2. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา พบว่า ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหามากในด้านการใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอน แต่มีปัญหาน้อยในด้านการใช้หลักสูตร วิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการวัดและประเมินผลการเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชามัธยมศึกษา
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C341279 : MAJOR TEACHING SOCIAL STUDIES

KEY WORD: : STATE AND PROBLEMS/SOCIAL STUDIES/ECCLESIASTICAL SCHOOLS

NUSARA ORIKASA : STATE AND PROBLEMS OF SOCIAL STUDIES INSTRUCTION
AT THE SECONDARY EDUCATION LEVEL OF TEACHERS IN THE GENERAL
EDUCATION ECCLESIASTICAL SCHOOLS. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.
PIBULSRI WASANASOMSITHI, 190 PP. ISBN 974-582-006-7

The purpose of this research was to study the state and problems of social studies instruction at the secondary education level of teachers in the general education ecclesiastical schools in the following aspects: curriculum implementation, teaching methods and instructional activities organization, co-curricular activities organization, utilization of instructional media and learning measurement and evaluation. A set of questionnaire asking about the state and problems of social studies instruction at the secondary education level of teachers in the general education ecclesiastical schools and a set of structured interview form were constructed by the researcher and sent to two hundred and fourteen social studied teachers were answered the questionnaire and twenty social studies teachers were selected for the interviews. Data were analyzed by means of percentage, arithmetic mean and standard deviation.

The results were as follows:

1. the state of social studies instruction, it was found that most of the social studies teachers often practiced in all following aspects: curriculum implementation, teaching methods and instructional activities organization, co-curricular activities organization, utilization of instructional media and learning measurement and evaluation.
2. the problem of social studies instruction, it was found that most of the social studies teachers had very serious problem in utilization of instructional media but had less serious problems in curriculum implementation, teaching methods and instructional activities organization, co-curricular activities organization and learning measurement and evaluation.

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....มัธยมศึกษา.....

สาขาวิชา.....การสอนสังคมศึกษา.....

ปี..... 2535

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดีด้วยกรุณา เป็นอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์
นิบูลศรี วาสนสมลสิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความกรุณาเอาใจใส่ให้คำแนะนำ
และตรวจสอบแก้ไขอย่างละเอียด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ก่องแก้ว เจริญอักษร ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.สุวิณา อุทัยรัตน์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอมจันทร์ สุวินทวงศ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่
กรุณาให้คำแนะนำในการแก้ไขวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาตรวจพิจารณาแก้ไข เครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณอาจารย์สังคมศึกษาและเจ้าหน้าที่กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
ที่ให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยในการให้ทุน
สนับสนุนการทําวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคน คุณนราพร อ้นขวัญเมือง และ คุณอรสา ศรีธูป
ที่ให้ความช่วยเหลือในการทําวิทยานิพนธ์นี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา เป็นอย่างสูง รวมทั้งขอขอบคุณสามีและ
บุตร ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมาจนสำเร็จการศึกษา

นุศรา โอริคาสะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
จำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
2 บรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
บรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	8
ประวัติการศึกษาของคณะสงฆ์.....	8
ความเป็นมาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.....	17
สภาพและปัญหาปัจจุบันในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา..	20
หลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.....	24
การจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา..	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาของคณะสงฆ์.....	57
งานวิจัยที่เกี่ยวกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.....	64

ศูนย์วิทยบริการพระยาภาว
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนโรงเรียน ครู นักเรียน งบประมาณระหว่างปี 2531-2534.....	19
2 โครงสร้างหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2534.....	28
3 โครงสร้างหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2534.....	33
4 จำนวนตัวอย่างประชากร.....	69
5 จำนวนและค่าร้อยละของประชากรครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำแนกตามสถานภาพและข้อมูลทั่วไป...	81
6 คำมีชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานของสภาพการจัดการ เรียนการสอน วิชาสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในด้านการใช้หลักสูตร.....	85
7 คำมีชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานของสภาพการจัดการ เรียนการสอน วิชาสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	87
8 คำมีชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานของสภาพการจัดการ เรียนการสอน วิชาสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในด้านการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร.....	90
9 คำมีชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานของสภาพการจัดการ เรียนการสอน วิชาสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน.....	92
10 คำมีชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานของสภาพการจัดการ เรียนการสอน วิชาสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในด้านการวัดและประเมินผลการเรียน.....	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 คำมีชนิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการ เรียนการสอน วิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาของครูในโรง เรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในด้านการใช้หลักสูตร.....	97
12 คำมีชนิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการ เรียนการสอน วิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาของครูในโรง เรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	99
13 คำมีชนิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการ เรียนการสอน วิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาของครูในโรง เรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในด้านการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร.....	101
14 คำมีชนิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการ เรียนการสอน วิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาของครูในโรง เรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน.....	103
15 คำมีชนิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการ เรียนการสอน วิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาของครูในโรง เรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในด้านการวัดและประเมินผลการ เรียน.....	106
16 จำนวนและค่าร้อยละของครูสังคมศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับสภาพการจัด การเรียนการสอน วิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาของครูใน โรง เรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในด้านการใช้หลักสูตร.....	110
17 จำนวนและค่าร้อยละของครูสังคมศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับการทำเอกสารประกอบ หลักสูตรใบ้ เป็นแนวทางในการจัดการ เรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในโรง เรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.....	112
18 จำนวนและค่าร้อยละของครูสังคมศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับปัญหาการจัด การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในโรง เรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในด้านการใช้หลักสูตร.....	113

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
19	จำนวนและค่าร้อยละของครูสังคมนตรีศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับสภาพการจัด การเรียนการสอนวิชาสังคมนตรีศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน..... 114
20	จำนวนและค่าร้อยละของครูสังคมนตรีศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับปัญหาการจัดการ เรียน การสอนวิชาสังคมนตรีศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน..... 116
21	จำนวนและค่าร้อยละของครูสังคมนตรีที่ตอบ เกี่ยวกับสภาพการจัดการ เรียน การสอนวิชาสังคมนตรีศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในด้านการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร..... 117
22	จำนวนและค่าร้อยละของครูสังคมนตรีศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา..... 119
23	จำนวนและค่าร้อยละของครูสังคมนตรีศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับปัญหาการจัดการ เรียน การสอนวิชาสังคมนตรีศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในด้านการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร..... 120
24	จำนวนและค่าร้อยละของครูสังคมนตรีศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับสภาพการจัด การเรียนการสอนวิชาสังคมนตรีศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน..... 121
25	จำนวนและค่าร้อยละของครูสังคมนตรีศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนที่มีไว้ใช้ ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา..... 123
26	จำนวนและค่าร้อยละของครูสังคมนตรีศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับปัญหาการจัดการ เรียน การเรียนการสอนวิชาสังคมนตรีศึกษาในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน..... 124
27	จำนวนและค่าร้อยละของครูสังคมนตรีศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับสภาพการจัด การเรียนการสอนวิชาสังคมนตรีศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในด้านการวัดและประเมินผลการเรียน..... 125

28 จำนวนและคำร้อยละของครูสังคมนาที่ตอบ เกี่ยวกับปัญหาการจัดการ เรียน
การสอนวิชาสังคมนาในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษาในด้านการวัดและประเมินผลการ เรียน..... 128

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย